

ผลงานจากการศึกษาวิจัยและสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา

เนื่องจาก พวอ. มีเงื่อนไขในการสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอกของนักศึกษาผู้ได้รับทุนจะต้องมีผลงานการตีพิมพ์ในวารสารวิชาการนานาชาติ และ/หรือการขึ้นจดสิทธิบัตร โดยผลงานวิจัยดังกล่าวเป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ที่ได้มีความร่วมมือกับภาคเอกชนซึ่งมีความเป็นไปได้ที่จะนำไปใช้ประโยชน์ในเชิงพาณิชย์

ดังนั้น เพื่อให้คงไว้ซึ่งมาตรฐานการของผลงานที่ดี นักศึกษาและอาจารย์ที่ปรึกษาจะต้องพิจารณาคุณภาพของแหล่งวารสารวิชาการที่ต้องการตีพิมพ์ไปพร้อมๆ การรักษาความลับทางการค้าที่เกิดจากการทำวิจัยซึ่งอาจต้องพิจารณาตามเกณฑ์ต่างๆ ของ สกว. ควบคู่ไปด้วยตามที่กล่าวในหัวข้อต่อไป

6.1 การนำเสนอผลงานวิจัยและการตีพิมพ์ในวารสารวิชาการ วิทยานิพนธ์ หรืออื่นๆ

6.1.1 การขออนุมัติเผยแพร่ผลงานและการรายงานการตีพิมพ์ผลงานวิจัย การจดสิทธิบัตร

เนื่องจากทุนวิจัยที่นักศึกษาได้รับนั้นส่วนหนึ่งมาจากภาคเอกชน ประกอบกับหัวข้อของวิทยานิพนธ์ก็พัฒนามาจากโจทย์ของผู้ประกอบการที่เป็นผู้ร่วมให้ทุน ดังนั้นในการนำเสนอผลงานวิจัยที่เกิดจากงานวิจัยที่เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ ไม่ว่าจะเป็นการนำเสนอในเวทีการประชุมวิชาการ การตีพิมพ์ในวารสารวิชาการ หรือแม้กระทั่งการตีพิมพ์เล่มวิทยานิพนธ์ จะต้องผ่านการอนุมัติจากผู้ร่วมให้ทุน โดยทำเรื่องขออนุมัติเผยแพร่ผลงานจากผู้ประกอบการตามแบบฟอร์ม R24 โดยแนบเนื้อหาเกี่ยวกับการนำเสนอไปด้วยทุกครั้งก่อนมีการเผยแพร่ผลงาน

ทั้งนี้ หากมีการตีพิมพ์หรือการนำเสนอผลงานเกิดขึ้นในระหว่างการศึกษา ให้อาจารย์ที่ปรึกษาและนักศึกษาส่งสำเนาอย่างน้อย 1 ชุด พร้อมกับแบบฟอร์ม R24 ที่ผู้ร่วมให้ทุน ได้อนุมัติแล้ว ให้แก่ สกว. โดยเร็วที่สุด

6.1.2 การเผยแพร่ผลงาน

ในการเผยแพร่ข้อมูล ข่าวสารอันเกี่ยวกับผลงานของงานวิจัยตาม โครงการ ในสิ่งพิมพ์ใดหรือสื่อใดต้องระบุข้อความว่า “ได้รับทุนอุดหนุนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย” และ “ความเห็นในรายงานผลการวิจัยเป็นของผู้วิจัย สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัยไม่จำเป็นต้องเห็นด้วยเสมอไป” โดยในการเผยแพร่ข้อมูลแต่ละครั้งไม่ว่าจะเป็นในลักษณะของงานวิชาการหรือการประชุมสัมมนาอื่น ๆ ควรให้ความระมัดระวังเรื่องผลกระทบจากการเผยแพร่ที่มีต่อการขอรับความคุ้มครองด้านทรัพย์สินทางปัญญา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีที่ผลงานนั้นมีโอกาสขอรับสิทธิบัตร/อนุสิทธิบัตร หรือการคุ้มครองทางทรัพย์สินทางปัญญาในรูปแบบอื่น หากมีข้อสงสัยประการใดหรือไม่แน่ใจ โปรดสอบถามที่ สกว. ก่อนที่จะมีการเผยแพร่ออกไป

6.1.3 การตีพิมพ์ในวารสารวิชาการเพื่อขออนุมัติสำเร็จการศึกษา

เพื่อเป็นการพัฒนาคุณภาพของผลงานตีพิมพ์ของคุณสมบัติ ให้คงไว้ซึ่งมาตรฐานที่ดี มีคุณภาพและเป็นที่ยอมรับได้ในระดับสากล พวอ. จึงมีมติเห็นชอบให้กำหนดเงื่อนไขการยอมรับผลงานตีพิมพ์ของนักศึกษา พวอ. ปริญญาเอก ดังนี้

(1) นักศึกษาต้องได้รับการตีพิมพ์หรือตอบรับเพื่อตีพิมพ์ผลงานวิจัยอันเป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ปริญญาเอก อย่างน้อย

2 เรื่อง ก่อนสำเร็จการศึกษา โดย

เรื่องที่ 1 - ต้องเป็นวารสารวิชาการระดับนานาชาติในฐานข้อมูลที่ สกว. ขอมรับ (หรือขึ้นจดสิทธิบัตร)

เรื่องที่ 2 - ต้องเป็นวารสารวิชาการระดับนานาชาติในฐานข้อมูลที่ สกว. ขอมรับ หรือในวารสารวิชาการระดับชาติที่

สกว. ขอมรับ (เป็นภาษาไทยก็ได้) หรือเป็นผลงานอื่นที่มีคุณภาพเทียบเท่าที่ สกว. เห็นชอบ

(2) พวอ. เห็นควรสนับสนุนการตีพิมพ์บทความในวารสารที่จัดอยู่ใน Quartile 1 และ Quartile 2 ของ ISI Web of Knowledge

(3) สกว. จะไม่ยอมรับวารสารที่ตีพิมพ์ในสำนักพิมพ์ต้องห้ามที่อยู่ใน Beall's List of Predatory, Open-Access Publishers (พิจารณาจากช่วงเวลาที่ผลงานได้รับการตีพิมพ์ในวารสาร)

ทั้งนี้ ในผลงานตีพิมพ์หลักจากวิทยานิพนธ์ของนักศึกษา ชื่อของนักศึกษาผู้ได้รับทุนซึ่งเป็นเจ้าของผลงานควรเป็นชื่อแรก ตามวิธีปฏิบัติทั่วไปในระดับนานาชาติ และมีชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วมอยู่ด้วย ซึ่งถ้าหากผลงานตีพิมพ์ที่มีชื่อนักศึกษาผู้รับทุนมากกว่า 1 ชื่อ สกว. จะถือว่าผลงานนั้นเป็นของเจ้าของผลงานหลักเท่านั้นในการพิจารณาผลงานสำหรับการสำเร็จการศึกษา

6.1.4 การเผยแพร่และประชาสัมพันธ์งานวิจัยโดย สกว.

สกว. ดำเนินการเผยแพร่ผลงานวิจัยของนักวิจัยอยู่เป็นระยะในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง หรือประเด็นใดประเด็นหนึ่ง ตามวาระและโอกาสที่เหมาะสม โดยใช้สื่อต่างๆ เพื่อให้เกิดการใช้ประโยชน์จากงานวิจัยนั้นในเชิงนโยบายสาธารณะ และเชิงพาณิชย์ ดังนั้น สกว. จึงขอสงวนสิทธิ์ในการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ผลงานวิจัยดังกล่าวตามความเหมาะสม โดยไม่ต้องขอความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาหรือนักศึกษา และสถาบันต้นสังกัด ทั้งนี้ อาจขอความร่วมมือจากนักวิจัยในกรณีที่ต้องการข้อมูลเพิ่มเติม หรือเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงกับการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ผลงานดังกล่าวถึงแม้โครงการวิจัยนั้นจะเสร็จสิ้นแล้วก็ตาม

ในกรณีของการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์โดย สกว. ทาง สกว. จะอ้างอิงและให้ความสำคัญแก่หน่วยวิจัยต้นสังกัดของนักวิจัย และทีมวิจัยด้วยเช่นกัน ทั้งในรูปแบบของการใช้ตราสัญลักษณ์หรือการอ้างถึงชื่อ ตามโอกาสที่เหมาะสมและเป็นไปได้ ทั้งนี้ ในกรณีของการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์โดยสถาบันต้นสังกัดของอาจารย์ที่ปรึกษาและนักศึกษา หรือตัวของอาจารย์หรือนักศึกษาเอง ก็ตาม ควรใช้แนวปฏิบัติแบบเดียวกัน และหากสถาบันต้นสังกัดหรืออาจารย์ที่ปรึกษาหรือนักศึกษามีความประสงค์ให้ สกว. ช่วยเหลือในด้านการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ ก็สามารถทำได้โดยติดต่อกับ สกว. โดยตรง

6.2 สิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา

ผลงานวิจัยแต่ละชิ้นสามารถก่อให้เกิดทรัพย์สินทางปัญญาได้ อย่างน้อยที่สุดรายงานผลการวิจัยก็ถือว่าเป็นทรัพย์สินทางปัญญาอย่างหนึ่ง ซึ่งได้รับความคุ้มครองทางกฎหมายด้วยลิขสิทธิ์ นอกจากนี้ผลลัพธ์ของงานวิจัยบางเรื่องอาจนำไปสู่การจดสิทธิบัตรหรืออนุสิทธิบัตรได้ และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในเชิงพาณิชย์หรือเชิงสาธารณะได้ ประเด็นเรื่องทรัพย์สินทางปัญญาจะต้องมีส่วนที่อาจารย์ที่ปรึกษา นักศึกษา ตลอดจนบริษัทผู้ร่วมทุนจะต้องทำความเข้าใจอยู่ 4 ประเด็น ได้แก่ ความเป็นเจ้าของหรือผู้ทรงสิทธิ์ การจัดการทรัพย์สินทางปัญญา การต่อยอดงานวิจัย และการแบ่งผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากงานวิจัย สำหรับการบริหารจัดการทรัพย์สินทางปัญญาจะเป็นบทบาทของ สกว. ส่วนประเด็นอื่นๆ สามารถแบ่งได้ 2 ลักษณะตามการร่วมทุนดังตารางที่ 6.1

ตารางที่ 6.1 สิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาของทุน พวอ.ปริญญาเอก

รายละเอียด	แบบที่ 1 บริษัทผู้ร่วมให้ทุน สนับสนุน 60,000 บาทต่อทุนวิจัย	แบบที่ 2 บริษัทผู้ร่วมให้ทุน สนับสนุน 50% ของทุนวิจัย
ความเป็นเจ้าของ ในทรัพย์สินทางปัญญา	สกว. เป็นเจ้าของสิทธิ	สกว. เป็นเจ้าของสิทธิร่วมกับภาคอุตสาหกรรม
การต่อยอดงานวิจัย	ไม่เสียค่าใช้จ่าย	ไม่เสียค่าใช้จ่าย
การใช้ประโยชน์ ในทรัพย์สินทางปัญญา	ต้องจ่ายค่าอนุญาตใช้สิทธิ แบบ non-exclusive และ จำกัดเวลา	บริษัทผู้ร่วมให้ทุนไม่เสียค่าใช้จ่าย แต่ตกลงผลประโยชน์เป็นรายกรณีไป
การขอถือครองทรัพย์สิน ทางปัญญาแต่เพียงผู้เดียว	สามารถเจรจาได้ แต่ สกว. อาจสงวนสิทธิ์ไม่ขาย	บริษัทผู้ร่วมให้ทุนจ่ายค่าชดเชย 2 เท่าของเงินที่ สกว. สนับสนุน เพื่อได้สิทธิใน ทรัพย์สินทางปัญญาแต่เพียงผู้เดียว

อย่างไรก็ดี อาจารย์ที่ปรึกษา และนักศึกษาสามารถนำงานวิจัยนี้ไปใช้เฉพาะเพื่อการศึกษา ค้นคว้า วิจัยต่อยอดได้ แต่ห้ามนำไปใช้เพื่อให้เกิดผลประโยชน์ประการอื่น เว้นแต่จะจ่ายค่าขออนุญาตใช้สิทธิ (up front) และค่าส่วนแบ่งรายได้รายปี (royalty fee) จากผลประโยชน์ในเชิงพาณิชย์ที่เกิดขึ้นให้แก่ สกว. โดยเจรจาตกลงกับ สกว. เป็นลายลักษณ์อักษร

ทั้งนี้หากมีผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการนำผลการศึกษาวิจัยและพัฒนาไปใช้ประโยชน์ในเชิงพาณิชย์หรือค่าชดเชยเพื่อได้มาซึ่งความเป็นผู้ถือครองสิทธิแต่เพียงผู้เดียวของผู้ร่วมให้ทุน ซึ่ง สกว. ได้รับหลังจากหักค่าใช้จ่ายแล้ว สกว. จะจัดสรรให้แก่สถาบันต้นสังกัด อาจารย์ที่ปรึกษา และนักศึกษา มีจำนวนรวมกันครั้งหนึ่งหลังจากที่ สกว. จัดสรรให้แก่ผู้ร่วมให้ทุนแล้วโดยอัตราส่วนให้เป็นไปตามที่ทั้ง 3 ฝ่ายตกลงกัน อย่างไรก็ดีหากต้องการข้อมูลสิทธิและข้อปฏิบัติเกี่ยวกับทรัพย์สินทางปัญญาเพิ่มเติมสามารถศึกษารายละเอียดได้ที่เว็บไซต์ของกรมทรัพย์สินทางปัญญา หรือสอบถามมาที่ สกว. ได้โดยตรง

ข้อควรคำนึงเกี่ยวกับสิทธิของนักศึกษา

หากมีผู้หนึ่งผู้ใดให้นักศึกษาลงนามในข้อตกลง แสดงความยินยอมว่านักศึกษาไม่มีกรรมสิทธิ์ในผลงานวิจัยจากวิทยานิพนธ์ของตน และ/หรือยินยอมให้ผู้หนึ่งผู้ใดมีชื่อปรากฏในชื่อแรกในผลงานตีพิมพ์และผลงานอื่นๆ ทุกชิ้น ถือเป็น การผิดจริยธรรม นักศึกษาจึง**ไม่ควรลงนาม**ในข้อตกลงให้ความยินยอมดังกล่าว

6.3 แนวทางการขอยื่นจดสิทธิบัตร/อนุสิทธิบัตร (ในกรณีที่ สกว. มีความเป็นเจ้าของในทรัพย์สินทางปัญญา)

เมื่ออาจารย์และนักศึกษาต้องการยื่นขอรับสิทธิบัตร/อนุสิทธิบัตร จะต้องเรื่องแจ้งมาพร้อมกับรายละเอียดผลงานและแบบคำขออนุมัติตามแบบฟอร์ม R24 มายัง สกว. เพื่อให้ สกว. ได้พิจารณาตรวจสอบและดำเนินการ หากเห็นว่าสมควรจดสิทธิบัตร/อนุสิทธิบัตร สกว. ก็จะดำเนินการจดสิทธิบัตรให้เอง สำหรับค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ สกว. จะเป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายทั้งหมด หากมีผลประโยชน์ตอบแทนเกิดขึ้นภายหลัง สกว. จะดำเนินการหักค่าใช้จ่ายที่ได้จ่ายไปแล้วเนื่องจากดำเนินการออกก่อนที่จะแบ่งสรรผลประโยชน์นั้นตามสัดส่วนที่ได้ตกลงกันไว้ต่อไป